

Podsumowanie obejmujące ocenę oddziaływania na środowisko *Programu Strategicznego Rozwoju Bieszczad*

I. Wprowadzenie

Niniejsze podsumowanie oparte jest na przepisach art.55 Ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (*Dz. U. z 2016 r. poz.353*) i odnosi się do *Programu Strategicznego Rozwoju Bieszczad (PSRB)* oraz *Prognozy oddziaływania na środowisko PSRB*.

Dokument prezentuje przebieg i wyniki przeprowadzonego postępowania, którego rezultatem jest strategiczna ocena oddziaływania na środowisko. Objęło ono:

- ustalenia zawarte w Prognozie,
- opinie właściwych organów,
- przebieg i rezultat konsultacji społecznych,
- propozycje dotyczące metodologii i częstotliwości przeprowadzania monitoringu skutków realizacji postanowień *PSRB*.

Prognoza oddziaływania na środowisko PSRB została sporządzona przez zespół pracowników Podkarpackiego Biura Planowania Przestrzennego w Rzeszowie. Prace nad dokumentem Prognozy zostały zakończone w lutym 2015 r. i posłużyły one ocenie potencjalnych i rzeczywistych skutków realizacji *PSRB* dla środowiska.

II. Ustalenia zawarte w Prognozie

1. Cele jakie będą realizowane w rezultacie wdrożenia *PSRB* wpisują się w kierunki rozwoju określone w unijnych i krajowych dokumentach strategicznych, jak również są spójne z zapisami dokumentów przyjętych na poziomie regionalnym.
2. Analiza projektu Programu wykazała także jego zgodność z celami ochrony środowiska ustanowionymi na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym.

3. Program nie jest dokumentem decyzyjnym (operacyjnym), w związku z czym nie jest możliwe jednoznaczne wskazanie znaczących oddziaływań na cele i przedmioty ochrony środowiskowej, w tym obszarów Natura 2000 oraz na integralność tych obszarów. Możliwe jest jednak wskazanie potencjalnych zagrożeń, jakie może powodować realizacja analizowanego dokumentu.
4. Przeprowadzone w Prognozie analizy oddziaływań *PSRB* na poszczególne komponenty środowiska objęły: jakość powietrza, stan wód, klimat akustyczny, zasoby surowców mineralnych, powierzchnię ziemi (w tym glebę), różnorodność biologiczną, obszary prawnie chronione (w tym Natura 2000), rośliny i zwierzęta, krajobraz, zabytki oraz zdrowie ludzi, co jest zgodnie z kryteriami opisu wskazanymi w art. 51 ust. 2 pkt 2 lit.e ustawy OOŚ.
5. Na podstawie analizy informacji dostępnych na etapie sporządzania prognozy, nie zidentyfikowano znacząco negatywnych oddziaływań *Programu* na środowisko, zwłaszcza takich, które naruszałby cel czy przedmiot ochrony obszarów Natura 2000, spójność czy integralność sieci i tym samym wykluczyły możliwość przyjęcia *PSRB*.
6. W toku analiz zawartych w Prognozie nie stwierdzono konieczności prowadzenia (planowania) działań kompensacyjnych wobec środowiska. Nie można tego jednak wykluczyć na etapie realizacji procedury oceny (badania) oddziaływania na środowisko niektórych przedsięwzięć objętych *PSRB*.
7. Projekt *PSRB* nie przewiduje działań, ani nie wskazuje typów projektów, dla których, prawdopodobne byłoby znaczące oddziaływanie o zasięgu wykraczającym poza terytorium kraju. Zatem na obecnym etapie nie zachodzi potrzeba uruchamiania procedury oceny oddziaływania na środowisko w kontekście transgranicznym.
8. Przeprowadzone analizy wykazują, iż proponowane w projekcie *Programu* projekty strategiczne, dzięki którym zostaną osiągnięte zamierzone cele, będą miały przede wszystkim charakter lokalny i ponadlokalny, a potencjalne negatywne oddziaływanie realizowanych zamierzeń inwestycyjnych będzie miało głównie miejscowy zasięg.

9. W kwestii rozwiązań alternatywnych do rozwiązań zawartych w *PSRB*, nie stwierdzono z punktu widzenia ochrony środowiska, konieczności ustalenia takich rozwiązań.

Etapem właściwym dla alternatywnych rozwiązań oraz wyboru wariantów optymalnych w aspekcie ochrony środowiska, będzie etap realizacji i procedury oddziaływania na środowisko zamierzeń inwestycyjnych, jakie mogą wynikać z przyjętych kierunków działań.

10. Rozwiązania mające na celu zapobieganie i ograniczanie potencjalnych negatywnych oddziaływań na środowisko powinny polegać na:

- eliminacji kolizyjnych przebiegów liniowych elementów infrastrukturalnych z obszarami cennymi przyrodniczo tj. obszarami prawnej ochrony przyrody o najwyższych rygorach ochronnych, w tym z obszarami Natura 2000, powinny w najmniejszym stopniu (zwłaszcza inwestycje transportowe) ingerować w ciągłość korytarzy ekologicznych zarówno leśnych jak i rzecznych oraz w najmniejszym stopniu powodować straty w obrębie struktur przyrodniczych położonych poza obszarami prawnie chronionymi o najwyższych rygorach ochronnych,
- stosowaniu rozwiązań ograniczających negatywne oddziaływanie infrastruktury komunikacyjnej na ludzi i pozwalających na dotrzymanie standardów środowiskowych (m.in. ekrany akustyczne, zieleń izolacyjna, ciche nawierzchnie), stosowaniu rozwiązań ograniczających negatywne oddziaływanie na środowisko wodne (separatory związków ropopochodnych dla spływów zanieczyszczonych wód z pasów drogowych) oraz na stosowaniu rozwiązań ograniczających negatywny wpływ na środowisko biotyczne (m.in. przejścia dla migrujących zwierząt, okratowania urządzeń odwadniających pasy drogowe),
- szczególnej dbałości o najmniejszą kolizyjność rozwoju infrastruktury turystyczno – rekreacyjnej i sportowej z obszarami cennymi pod względem przyrodniczym, w tym eliminacji lub ograniczaniu lokalizacji na terenach o najwyższych rygorach ochronnych, przy uwzględnieniu ochrony siedlisk przyrodniczych będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty, siedlisk gatunków o niekorzystnym statusie w Europie oraz zagrożonych w Polsce, a w

szczegółności priorytetowych siedlisk przyrodniczych i siedlisk gatunków priorytetowych,

- szczegółowym rozpoznaniu chłonności turystycznej obszarów planowanych do rozwoju infrastruktury turystyczno-rekreacyjnej,
- realizacji zamierzeń inwestycyjnych związanych z rozwojem przetwórstwa drzewnego i rolno-spożywczego ze szczególnym uwzględnieniem ograniczeń wynikających z prawnej ochrony przyrody,
- szczegółowym rozpoznaniu lokalnych uwarunkowań przyrodniczych i potencjału przyrodniczego przy wyznaczaniu terenów inwestycyjnych i tworzeniu nowych obszarów aktywności gospodarczej,
- stosowaniu zasady wariantowania lokalizacyjnego i technologicznego przy realizacji wszystkich zamierzeń inwestycyjnych, pozwalającej na wybór wariantu optymalnego z punktu widzenia ochrony środowiska, a w szczególności różnorodności biologicznej.

11. Negatywne oddziaływanie na środowisko realizacji Programu należy ograniczać poprzez stosowanie środków minimalizujących lub kompensujących niekorzystny wpływ podejmowanych przedsięwzięć na środowisko. Autorzy wskazali w szczególności następujące rozwiązania:

- opracowanie i zintegrowanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego z planami ochrony i planami zadań ochronnych przy pełnym pokryciu powierzchni Bieszczad planami miejscowymi, co pozwoli na pełną kontrolę zagospodarowania przestrzennego oraz będzie przeciwdziałać negatywnym konsekwencjom wykorzystywania decyzji o warunkach zabudowy w praktyce planowania przestrzennego (przedsięwzięcie proponowane jako priorytetowe o kluczowym znaczeniu w skali województwa),
- badania i inwestycje na rzecz utrzymania bioróżnorodności w granicach obszarów objętych różnymi formami ochrony przyrody,
- modernizację ciepłowni i indywidualnych systemów grzewczych w celu ograniczania emisji niskiej,
- modernizację i inwestycje na rzecz ograniczania energochłonności gospodarki poprzez wdrażanie innowacyjnych rozwiązań technologicznych,

- rozwój odnawialnych źródeł energii – energetyki solarnej w gospodarstwach domowych i obiektach użyteczności publicznej,
- podjęcie działań związanych z ograniczaniem wytwarzania odpadów, selektywną zbiórką odpadów poprawą świadomości ekologicznej ludności.

12. Realizując projekty w ramach PSRB należy przede wszystkim:

- zachować spójność i integralność obszarów Natura 2000 (wyznaczonych oraz ważnych dla Wspólnoty),
- unikać tworzenia barier dla przemieszczających się zwierząt oraz prawidłowego funkcjonowania układów przyrodniczych,
- ograniczać presję inwestycyjną na tereny najcenniejsze pod względem przyrodniczym,
- wykluczać, lub w uzasadnionych przypadkach ograniczać, fragmentację środowiska do niezbędnego minimum,
- zapewniać drożność korytarzy ekologicznych oraz szlaków migracyjnych zwierząt.

III. Opinie właściwych organów

Przed przystąpieniem do prac nad Prognozą, Marszałek Województwa Podkarpackiego pismami z dnia 22 listopada 2013 r. wystąpił do Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska (RDOŚ) i Podkarpackiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego (PPWIS) o określenie zakresu i stopnia szczegółowości informacji w niej wymaganych. Wskazania w/w organów zostały przekazane autorom Prognozy.

Projekt *PSRB* wraz z opracowaną do niego Prognozą oddziaływania na środowisko, Marszałek Województwa Podkarpackiego przesłał w dniu 23 maja 2014 roku do zaopiniowania RDOŚ i PPWIS. W opinii przesłanej do Urzędu Marszałkowskiego w dniu 30 czerwca 2014 roku, Podkarpacki Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny zaopiniował pozytywnie projekt *Programu* w zakresie sanitarno-higienicznym. Z kolei Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska, w przesłanej w dniu 25 czerwca 2014 roku opinii do projektu *Programu* stwierdził, iż realizacja jego postanowień nie spowoduje znaczącego oddziaływania na środowisko, a tym samym opiniuje projekt bez wnoszenia uwag.

IV. Przebieg i wyniki konsultacji społecznych

W dniu 29 kwietnia 2014 r. Zarząd Województwa Podkarpackiego, Uchwałą Nr 343/8171/14 przyjął projekt *Programu strategicznego rozwoju Bieszczad* wraz z *Prognozą oddziaływania na środowisko*.

Zgodnie z art. 11 i art.41 ust.1 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (Dz. U. z 2001 Nr 142 poz.1590 t.j.), art. 6 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. Nr 227, poz.1658 z późn. zm.) oraz art. 54 ust. 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnieniu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, realizując obowiązek zapewnienia udziału społeczeństwa w tworzeniu dokumentów strategicznych, projekt *PSRB* wraz z *Prognozą oddziaływania na środowisko* został poddany konsultacjom społecznym w okresie od 16 maja do 20 czerwca 2014 r. W dniu 13 maja 2014 r. na stronie internetowej Samorządu Województwa Podkarpackiego www.umwp.podkarpackie.pl, została umieszczona informacja - zaproszenie do udziału w konsultacjach społecznych *Programu strategicznego Rozwoju Bieszczad* wraz z *Prognozą oddziaływania na środowisko* oraz formularz zgłaszania uwag. Do informacji dołączono w postaci plików word oraz pdf, teksty projektu *Programu* i *Prognozy oddziaływania na środowisko*. Przedstawiony został także harmonogram spotkań konsultacyjnych oraz informacja o możliwości zgłaszania uwag i wniosków do konsultowanych dokumentów w okresie od dnia 16 maja do 20 czerwca 2014 r. drogą elektroniczną na adres dr@podkarpackie.pl, w formie korespondencji pocztowej lub osobiście w Departamencie Rozwoju Regionalnego Urzędu Marszałkowskiego Województwa Podkarpackiego.

Ogłoszenie prasowe o konsultacjach społecznych projektu w/w *Programu* z *Prognozą oddziaływania na środowisko*, zostało opublikowane w dniu 16 maja 2014 r. w gazecie codziennej o zasięgu regionalnym – *Super Nowości*. Poinformowano w nim m.in., iż konsultacje społeczne będą trwały w okresie w okresie od dnia 16 maja do 20 czerwca 2014 r., a przez czas trwania konsultacji społecznych projekt *Programu Strategicznego Rozwoju Bieszczad* wraz z *dokumentem Prognozy* będą dostępne na stronie internetowej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Podkarpackiego www.umwp.podkarpackie.pl oraz

udostępnione do wglądu w formie drukowanej w Departamencie Rozwoju Regionalnego Urzędu Marszałkowskiego, w pok. 339. Ogłoszenie o konsultacjach społecznych w/w dokumentów wywieszono także na tablicy ogłoszeń w budynku Urzędu Marszałkowskiego przy Al. Ciepłińskiego 4.

Zaproszenia do udziału w konsultacjach społecznych, zostały także przesłane w formie pisemnej do starostów, a także do prezydentów miast, burmistrzów i wójtów jednostek samorządu terytorialnego z terenu województwa, które uczestniczą w *Programie*. Adresatów zaproszeń poproszono o rozpowszechnienie informacji o prowadzonych konsultacjach wśród społeczności lokalnych.

Ponadto zaproszenie pisemne do udziału w konsultacjach przekazano do Podkarpackiej Rady Organizacji Pozarządowych w Rzeszowie, która zadeklarowała upowszechnienie jego treści wśród członków Rady.

W ramach konsultacji, zostało zaplanowane i przeprowadzone jedno spotkanie konsultacyjne w Lesku. Zgodnie z ustalonym harmonogramem, w dniu 11 czerwca 2014 r. w sali konferencyjnej Urzędu Miasta i Gminy w Lesku przy ul. Parkowej 1, odbyło się spotkanie konsultacyjne, zorganizowane dla przedstawicieli JST i innych zainteresowanych podmiotów. Zgodnie z przyjętym harmonogramem, wynikającym z obowiązujących przepisów prawa, konsultacje społeczne zakończyły się w dniu 20 czerwca 2014 r.

W trakcie trwania konsultacji, do Urzędu Marszałkowskiego Województwa Podkarpackiego wpłynęło w formie pisemnej osiem propozycji zmian (uzupełnień) w projekcie *Programu*. Żadna z proponowanych zmian (uwag) nie odnosiła się do treści Prognozy, ani możliwego oddziaływania realizacji *PSRB* na środowisko. Zarząd Województwa Podkarpackiego postanowił o uwzględnieniu lub częściowym uwzględnieniu trzech spośród zgłoszonych propozycji.

V. Propozycje dotyczące metod i częstotliwości przeprowadzania monitoringu skutków realizacji postanowień *PSBS*

Istotną składową realizacji projektu *Programu* jest ocena oraz weryfikacja zawartych w nim założeń. Służy temu monitoring i ewaluacja wdrażania projektu *PSRB*. Proces monitoringu i ewaluacji wdrażania projektu *PSRB* będzie wykonywany

za pomocą standardowych narzędzi badawczych. Podstawowym kwantyfikowanym przedmiotem monitorowania i ewaluacji będą wskaźniki produktu i rezultatu, które przypisano do priorytetów projektu *PSRB*. Wyspecjalizowaną komórką Urzędu Marszałkowskiego, która będzie przygotowywała okresowe raporty z realizacji projektu *PSBS* jest Regionalne Obserwatorium Terytorialne. Bazą dla okresowych raportów będą m.in. raporty dotyczące rozwoju województwa w cyklu rocznym i trzyletnim.

MARSZAŁEK WOJEWÓDZTWA
Władysław Ortyl